

A telefonkötvényről

A jegyzésről tárgyaltak a megye és a város vezetői — Befizetés októberig

A múlt év végén a Magyar Posta és az Állami Fejlesztési Bank együttműködésének keretében meghirdetett szegedi körzeti telefonkötvény jegyzésének eddigi tapasztalatairól tárgyalt a napokban Papdi József, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának titkára, Török József, a Szeged városi pártbizottság első titkára, Szabó G. László, a megyei tanács elnökhelyettese és Papp Gyula, Szeged megyei város tanácsának elnöke a posta és a bank képviselőivel, Doros Béla elnökhelyettesével és dr. Bessenyei Lajosnéval, az Állami Fejlesztési Bank osztályvezetőjével. A megbeszélésen, amelyen a Szegedi Postaigazgatóság képviselői is részt vettek, megállapították, hogy kedvezőnek ítélték meg a szegedi körzeti telefonkötvény kamatának felemelését 6-ról 7 százalékra. Ráműtattak továbbá, hogy a tapasztalatok szerint a telefonra várók szívesen vennék, ha hosszabb idő állna rendelkezésükre a befizetendő összeg összegyűjtésére.

Ennek megfelelően megállapodás született, mely szerint a kötvényre jegyzett értéket október 31-ig lehet befizetni. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a meghosszabbítással automatikusan a kötvényjegyzési határidő is módosult. Ez az időszak továbbra is e hónap végén, január 31-ig tart.

A postaigazgatóság vezetői tájékoztatták az illetékeseket, hogy jelenleg a szegedi

körzeti telefonkötvényt jegyzők száma 2740 magánszemély, ugyanakkor a telefoni igénylő közül 65 van. Az általános telefonkötvényt, amelyet az országban bárhol jegyezhetnek üzemek, vállalatok, közintézmények, eddig 70 millió forint értékben „igényelték”. A megbeszélésen szó esett arról is, hogy a lakosság körében meglehetősen tisztázatlan a készülékek áthelyezésének ügye. A posta szerint valójában az áthelyezés fogalma sem eléggé tisztázott, mert szerintük a telefon névhez és címhez kötött szolgáltatás és amennyiben az egyik megváltozik, akkor azt lényegében új telefonigénylőként kell számon tartani. Az új helyen viszont a postának ismételtén meg kell teremtenie a műszaki feltételeket a hálózatra kapcsoláshoz, s mert a telefonkötvény a műszaki feltételek biztosítását jelenti, anélkül az áthelyezést sem lehet kérni.

Új kezdeményezés született: a telefonkötvény-jegyzésben érdekelt községek között afféle jegyzési versenyt hirdetett a posta. Most Domaszék és Csengele versenyez azért a százezer forint — községfejlesztésre fordítható — összegért, amelyet a posta annak a településnek ajánlott föl, amelynek lakossága a több kötvényt jegyzi — természetesen a részükre megállapított minimális létszám fölött. A két község esetében ez 80—80. A tervek szerint ezt a versenyt kiterjesztik más településekre is.

Településstatistika

A Központi Statisztikai Hivatal most megjelent kiadványa a január elsején életbe lépett közigazgatási beosztás szerint ismerteti az ország településeinek legfontosabb adatait. A járási megosztásával egyidejűleg 12 település kapott városi rangot. Ezzel a városok száma 109-re növekedett.

A területi átszervezés során több községet egyesítettek, így számuk a két évvel korábbi 3004-ről 2957-re csökkent.

Mivel a megyei tanácsok a korábbi járási hivatalok funkcióját nem tudják egyik napról a másikra átvinni, az átszervezők úgynevezett város környékeket, valamint városi jogú nagyközség környékeket hoztak létre. Eszerint az ország területe 139 város környékre, illetve városi jogú nagyközség környékre oszlik.

A 109 város közül közigazgatási-irányítási szempontból vonzáskörzet nélküli mindössze négy van: Budapest, Hajdúböszörmény, Százhalombatta és Törökbalatonszentgyörgy.

A statisztika szerint az ország 19 megyéje közül az utóbbi három évben hétnek a lakossága gyarapodott, közülük a legjobban Pest megyéé, 9491-gyel. A legnagyobb mértékben Szabolcs-Szatmár megye népessége fogyott, itt 6045-tel élnek kevesebben, mint három évvel ezelőtt.

A statisztikából ítélve a legjobbak a vásárlási körülmények Csongrád megyében, amelyben ezer lakosra 504 négyzetméternyi bolti terület jut. A Pest megyei-eknek viszont mindössze 319 négyzetméter az ezer lakosra jutó üzletter. Vendéglátóhelyekkel legjobban ellátott megye Somogy, a legkevésbé pedig Szabolcs, ahol feleannyi vendéglátóterület sem jut egy-egy lakosra, mint a Balaton déli parti megyéjében.

Ezer tanterem épül

Gondok és eredmények

Idén mintegy ezer általános iskolai osztályterem építését, illetve átadását tervezik a tanácsok — tájékoztatták a Művelődési Minisztériumban az MTI munkatársai.

Az építők és a kivitelezők az idei átadásra tervezett iskolák jelentős részére a szerződéseket már megkötötték. Gondot okoz azonban, hogy a legtöbb iskola befejezésére csak augusztusi határidőt vállaltak az építők. Emiatt előfordulhat, hogy néhány napos, vagy néhány hetes kivitelezési határidő-túllépés is jelentős zavarokat okoz a tanévkezdésben.

A fővárosban 1984-ben 215 általános iskolai tanterem befejezését tervezik; 132 terem kivitelezését a fővárosi tanács, nyolcvan-három pedig a kerületi tanácsok irányítják. Az iskolák döntő többségét az ÉVM felügyeletébe tartozó kivitelező vállalatok építik, korszerű technológiával. Az építőkkel kötött szerződések szerinti befejezési határidő 40 tanteremnél június és július, 60 tanteremnél augusztus, 24 tanteremnél december 20. A kerületi tanácsok beruházásában készülő 93 általános iskolai tanteremből hatvanötöt augusztusi befejezési határidővel vállaltak az építők.

Vidéken, Pest megyében épül a legtöbb iskola. A megyei tanács az idén 88 általános iskolai tanteremmel számol, és — az isaszegi, illetve a taksonyi iskolák kivételével — valamennyinek a befejezési határideje lehetővé teszi az

üzembehelyezést a tanévkezdésig. A kivitelezők nagy részben az ÉVM vállalatai, amelyek mind több korszerű, viszonylag olcsó szerkezetet, például az úgynevezett borsodi vázpanelt alkalmaznak.

A Komárom megyei tanács az idén 26 osztályterem befejezését tervezi. Az új iskolák az úgynevezett győri váz- és a BVM-típus technológiával, míg a bővítések hagyományos módon épülnek. A munkákat olykor az építési kapacitáshiány, késői tervszállítás és a nem mindig megfelelő pénzügyi megalapozottság hátráltatja.

Az általános iskolai tantermek építésének programját Veszprém megyében az idén sem tervezték, sem kivitelezni kapacitáshiány nem akadályozza. A tanácsok a szükséges pénzügyi feltételeket, a jelentkező többletköltségeket — sokszor más feladataik elhagyásával is biztosítják.

Az elmúlt években a Művelődési, valamint az Építésiügyi és Városfejlesztési Minisztérium megvizsgálta, hogy a típus- vagy sorozattervek alapján, korszerű építési technológiával készült iskolák funkcionális, építészeti és műszaki szempontból miként felelnek meg a követelményeknek. Az adatok értékelésén most dolgoznak, s a tapasztalatok felhasználásával — a megváltozott nevelési-oktatási feltételeket is figyelembe véve — az eddig alkalmazott műszaki-technológiai megoldások korszerűsítését tervezik. Több megyei ta-

nács is intézkedett: meggyorsították az iskolafejlesztéseket, előre hoznak későbbre tervezett beruházásokat.

A Művelődési Minisztérium megállapítása szerint a gondok ellenére a beruházások általában tervszerűen haladnak, a felújítások helyzete azonban korántsem kedvező. Ennek legfőbb oka az anyagi fedezet hiánya, de számos helyen — különösen a kisebb felújításoknál — gondot okoz az építőipari kapacitás elégtelensége. A problémát súlyosbítja, hogy az új iskolák készítésekor — pénzügyi miatt, vagy az átadás meggyorsítása érdekében — tornatermek, éttermek, konyhák építése elmarad, illetve ezeket a munkákat későbbre halasztják.

Ülést tartott a SZOT elnöksége

A Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöksége pénteken ülést tartott. Megvitatta a munkahelyi demokráciáról szóló MT—SZOT határozat végrehajtásának tapasztalatait összegző tájékoztatót, amely a vegyiparban és az élelmiszeriparban elért eredményeket és a jelentkező gondokat elemezte. Egyetértett azzal, hogy tovább kell erősíteni a bizalmi tanácskozások előkészítő tevékenységét, fokozni kell az elfogadott határozatok megismer-

tetését és megértését a dolgozókkal, s szükséges, hogy növeljék a tájékoztató munka hatékonyságát. Az elnökség ismételten megerősítette, hogy az üzemi közpvezetők éves tevékenységének véleményezését a szakszervezeti tisztviselők felkészültségétől függően fokozatosan kell megvalósítani.

A testület megtárgyalta és elfogadta a magyar szakszervezetek 1983. évi nemzetközi tevékenységéről és az 1984. évi feladatokról készült előterjesztést.

Répasors

Sárgarépacsomagok húzódnak meg az ABC sarkában, drótfonatú állványon, műanyag fóliába csomagolva. Göcsörtösek, különféle kinövésűek tartják testüket, vannak köztük kicsik és nagyok. És föld sötétlik rajtuk, nem is kevés. Olyikon tán dekányi. Elnézést kérek a kedves olvasótól, hogy most nem azon akadok föl, amin kellene, mármint hogy becsapnak engem, s minden vásárlót egy picit, amikor sárgarépaárban földet vetetnek meg velem a vasárnapi ebédhez. Fillérekkel aligha törődik szívesen az ember, s a répa szabadáras, súlyába beletartozhat az a néhány gramm föld is.

Nem is földességen kaptam föl fejemet (vagy azon is, ki tudja). Csak lelki szemem előtt megjelent egy képsor, amit alighanem jó néhány hete-hónapja láthatam a tévében. (Lám, átkos masina!) Valamelyik nyugat-európai fővárosban készült riportfilmet pergették éppen, amelyben boltok és piacok is szerepeltek. És sárgarépa. Még mindig visszaremlik, nem volt azokon a répákon föld egy szem sem. Valamennyi tisztán fénylett, úgy, ahogyan tán álmaiban képzelné az ember. Ugye, ott lehet tisztán is árulni a répát! — mondhatnánk. Mit lehet, kell is, mert különben a kutyá sem venné meg a másféle kínálatához szokott vevők közül...

Igy van, valóban, de ha csak erről lenne szó, esküszöm, a papírt sem fűztem volna be az írógépbe. Szó van másról is. Arról, hogy valamennyi répa szálegyenes volt, kinövés, rücsök egyiket sem díszítette. És nem voltak köztük kicsik és nagyok. Mintha Prokusztesz legkiválóbb ágyából húzták volna ki valamennyit, nem pedig az ágyásból. Egyformák voltak, maradéktalanul. Nem, ez nem lehet emberi kéz műve, boszorkányság — mondaná az ember szívesen, némi középkorias ízzel. Pedig mondhatná nyugodtan, mai fejével is. Mert ez valóban nem lehet csak emberi kéz szerzeménye. Ez az észé, a tudásé.

Ránézéssel is kiderítheti az ember, olyan répakollekciót válogatással nem lehet produkálni. Lehet viszont: a nemesítők boszorkánykonyhájában, ahol olyan répa születik, amely nem göcsörtös (nemcsak szebb, de könnyebb pucolni), és amelyik legfőképpen fél centivel nő hosszabbra vagy rövidebbre, mint a társa.

Nem tehetek róla, de legalább annyira szimpatikus repánál az ilyesféle prokuszteszi intézmény, amennyire ellenszenves az emberről. Mert praktikus, mert okos, mert kellett magát, mert meg kell venni. Vagyis mindazt tudja, amit úgy hívunk többnyire, hogy: minden piacon eladható áru. És ha a kétféle répával együtt találkozhathatnék, hát egy pillanatig sem haboznék, hogy melyiket vegyem meg.

Magánügy — mondhatnák joggal. És valóban, az is. De ha megpróbálom egy képzeletbeli kereskedő fejével gondolkodni? Akkor bizony már közzűgyé válik. Vagyis: répát akarok venni, nagy tételekben. Kínálnak ilyet is, olyat is. Jó pénzért megveszem a szepet, az egyformát. Az ABC sarkában látott csúnyácskát? Tán azt is hajlandó vagyok megvenni, nagy tömegbe, fillérekért, például feldolgozásra, konzervipari továbbhasznosításra. És még úgy sem szívesen, hiszen a tisztításnál nagy lesz a veszteségem. Ha pedig bekalulálom? Hát, a rendes ár negyedét esetleg megadom érte...

Nem szeretném hosszan ecsetelni a kereskedői mentalitást, de kénytelen vagyok, mert ez a — józan gondolkodásmód!

Nemrégiben néhány nyugat-európai or-

szágban megfordultam. Sok üzletben, standon láttam olasz, francia, görög, spanyol, s ki tudja milyen származású gyümölcsöket. Magyart viszont nem. Érdeklődtem. Hogyne, vesznek magyar gyümölcsöt is, szép mennyiségben, de inkább csak konzervipari feldolgozásra. Hogy miért? Ketten is mondtak valami olyasmit: egészségügyi okokból. De amit a saját szememmel láttam: az ott kapható gyümölcs, ha drága is, mind olyan egyforma, amit válogatással is lehet biztosítani, de aligha csak azzal teszik. (Az ízekről nem is akarok beszélni. Higgyük el, bármennyire is dicsérjük hazai földjeink termését, az ottani sem alábbvaló az itteni legfinomabbnál!)

Nem tehetek róla, de nem hagy nyugodni a kétféle sárgarépa belém rögződött képe. Nem, mert a szemlélet alapvető különbségeit látom mögötte. Például azt, hogy valahol egy kutatóintézetben elhatározták, kikísérleteznek egy olyan sárgarépa-fajtát, amely nem rücskös, egyformára nő. És meg is tették, s gondolom szép, nagyon is szép pénzeket kaptak érte. Mármost amikor a piacon megjelentek a vetőmaggal, némi reklámkampány kíséretében. És mit tettek a termelők? Nyilván volt, aki azonnal átállt, s nem győzött csodálkozni, milyen kelendő az árja. Hogy mind elkapkodták, és jó pénzért. Volt, aki a következő alkalommal változtatott, aki pedig ekkor is húzódozott, az máris csődbe ment. Területét megvehette az, aki hajlott az újra, hajlandó volt változtatni, kezdeményezni. Mert az szépen keresett a boltban. És legközelebb, ha még újabb fajta sárgarépa alakítanak ki a kutatók, hát nyilván már jórészt csak olyanok lesznek a termelők közül talponmaradtok, akik hajlandók még gyorsabban váltani.

És nálunk, vajon hogyan is lesz? Megjelenik-e az újfajta mag? (Vagy talán van is ilyenünk?) Kikísérletezik-e itthon is intézetek? És alkalmazzák-e, használják-e majd a gyakorlatban? Nem tudom. Mert ha meg is jelenik az új mag, igazi reklámkampány hiányában évekig tart, mire szélesebb körben egyáltalán tudomást szerzhettek róla. S mert nálunk sokféle módon védjük a termelőt, az sem biztos, hogy valóban befoccsol az, aki nem hajlandó, ha nem is azonnal, de legalább időben váltani. És így az a folyamat, ami másutt, keményebb világban egy-két évig tart, mifelénk eltarthat tíz év is.

Rendben van — mondhatnánk — legfőképpen addig göcsörtös répát pucolgatunk. Am tegyük. De másutt nem lesznek hajlandók a mi repánkkal veszködni. Sezmár baj. És baj, ha egyre nagyobb sebességre kapcsol a világ, mi pedig késve használjuk a sebességváltót. Egy-két ütemvesztés még nem a világ. De tucatjával? Az már luxus, mert felhalmozódnak a hatások, ha az egy- (egy?) éves késésre minduntalan újabb éveket rakunk.

Nem tudom, még meddig lesz göcsörtös, kicsi és nagy, és kinövésűek tarkított a sárgarépa. Nem tudom, csak azt sejtem, hogy ilyen formájában nem lesz többé soha igazán kelendő. Legalábbis azon a hírhedt világgiacon. Mindenesetre nagyon szeretném, ha mihamarabb kisimulna, egyformává válna. Mert az azt jelentené, hogy nálunk is megkezdődött és folytatódik valami. Az a szemlélet- és módszer-váltás, amire jövőnkét alapozhatjuk: eszünk és tudásunk, szellemi tőkének valódi alkalmazása. Igazán kelendővé alighanem csakis így tehetjük a répát és magunkat.

Szávay István

Szakszervezeti tanácskozás

Napirenden: a vegyipar

A vegyipar 1984-ben — akárcsak az elmúlt esztendőben — az ipar átlagánál gyorsabb ütemben fejlődik. Az ágazat szocialista kivite-

le 10, konvertibilis exportja pedig 5—6 százalékkal bővül az idén. E célok megvalósításáért a korábbiaknál nagyobb erőfeszítéseket kell tenniük a vállalatoknak, s nem számolhatnak a hagyományos piaci helyzet lényeges javulásával sem. Egyebek között erről szólt Körvtélyes ágazat a piacról, a piacra, s nemcsak István ipari miniszterhelyettes a Vegyipari Dolgozók Szakszervezetének pénteki, lyamatban levő beruházási központi vezetőségi ülésén.

A miniszterhelyettes elmondta, a vegyipari vállalatok tavaly teljesítették tervelőirányzatukat, javult a gyártmány szerkezet, s az átlagnál is kedvezőbb eredményt értek el egyes gyógyszeripari, kozmetikai és háztartásvégypari, növényvédőszer-gyártó és műanyagfeldolgozó üzemek. A vállalatok munkaközösségeiben is dolgozók, illetve az abból kimaradt alkalmazottak között, de a munkagyorsabb ütemben bővítette a kőolaj-feldolgozó ipart. Elismerésre méltó eredményeket könyvelhet el a Biogal, a Chinoin, az

Észak-magyarországi Vegyiművek és a Dunai Kőolajipari Vállalat. Szinte minden népgazdasági ágban nőtt az igény a vegyi termékek iránt. A cél, hogy minél magasabb feladottságú, értékesebb termékeket szállítsanak a piacra, s nemcsak itthonra, hanem külföldre is. Ezt segítik a már felfedezett, lyamatban levő beruházások.

A vitában több nagyvállalat képviselője elmondta, hogy a munkaerő-csökkenés mérséklését, és bizonyos bérfelesztések feloldását várják az új bértarifarendszer bevezetésétől. Mások arról szóltak, hogy a vállalatoknál bizonyos fejlesztés tapasztalható a vállalatok munkaközösségeiben is dolgozók, illetve az abból kimaradt alkalmazottak között, de a munkagyorsabb ütemben bővítette a kőolaj-feldolgozó ipart. Elismerésre méltó eredményeket könyvelhet el a Biogal, a Chinoin, az